

**T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI**

GRAFİK VE FOTOĞRAF

**RENK
211GS0004**

Ankara 2011

- Bu modül, mesleki ve teknik eğitim okul/kurumlarında uygulanan Çerçeve Öğretim Programlarında yer alan yeterlikleri kazandırmaya yönelik olarak öğrencilere rehberlik etmek amacıyla hazırlanmış bireysel öğrenme materyalidir.
- Millî Eğitim Bakanlığınca ücretsiz olarak verilmiştir.
- **PARA İLE SATILMAZ.**

İÇİNDEKİLER

AÇIKLAMALAR.....	ii
GİRİŞ.....	1
ÖĞRENME FAALİYETİ-1.....	3
1. RENK İLE İLGİLİ KAVRAMLAR.....	3
1.1. Tanımlar.....	3
1.1.1. Renk Oluşumu.....	3
1.1.2. Tayf.....	5
1.1.3. Armoni.....	6
1.1.4. Skala.....	8
1.1.5. Kontrast.....	9
1.1.6. Ton.....	9
1.1.7. Kromatik.....	9
1.1.8. Işık.....	9
1.1.9. Renk Perspektifi.....	9
1.2. Renk Grupları.....	10
1.2.1. Ana Renkler.....	10
1.2.2. Ara Renkler.....	10
1.2.3. Sıcak- soğuk Renkler.....	11
1.2.4. Nötr Renkler.....	11
1.3. Guaj Boya Tekniği.....	11
1.3.1. Teknik Özellikleri.....	11
1.3.2. Araç ve Gereç Özellikleri.....	12
1.3.3. Uygulamada Dikkat Edilecek Noktalar.....	12
UYGULAMA FAALİYETİ.....	13
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME.....	16
ÖĞRENME FAALİYETİ-2.....	18
2. RENKLENDİRME UYGULAMALARI.....	18
2.1. Renk Kontrastlıkları.....	18
2.1.1. Yalın Renk Kontrastı.....	18
2.1.2. Açık-Koyu Kontrastı.....	18
2.1.3. Sıcak-Soğuk Kontrastı.....	19
2.1.4. Tamamlayıcı Kontrast.....	20
2.1.5. Yanıltıcı Kontrast.....	21
2.1.6. Kalite Kontrast.....	22
2.1.7. Miktar Kontrast.....	23
2.2. Renklerin Psikolojik Etkileri.....	24
2.3. Fotoğraftan Renk Analizi Çalışmaları Örnekleri.....	24
UYGULAMA FAALİYETİ.....	26
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME.....	31
ÖĞRENME FAALİYETİ-3.....	34
3. KOLAJ TEKNİĞİ.....	34
3.1 Örnek Çalışmalar.....	34
UYGULAMA FAALİYETİ.....	37
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME.....	38
MODÜL DEĞERLENDİRME.....	39
CEVAP ANAHTARLARI.....	40
KAYNAKÇA.....	41

AÇIKLAMALAR

KOD	211GS0004
ALAN	Fotoğraf Grafik
DAL/MESLEK	Alan Ortak
MODÜLÜN ADI	Renk
MODÜLÜN TANIMI	Rengin tanımının, renk ile ilgili temel kavramların ve renk uygulamalarının yapılışının anlatıldığı öğrenme materyalidir.
SÜRE	40/16
ÖNKOŞUL	Form Çağrışımları ve Kompozisyon modülünü başarmış olmak.
YETERLİK	Renk uygulaması yapmak.
MODÜLÜN AMACI	Genel Amaç Uygun atölye ortamı sağlandığında hatasız renk uygulamaları yapabileceksiniz. Amaçlar <ol style="list-style-type: none">1. Renk çemberini hatasız çizip boyayabileceksiniz2. İstenen tekniğe uygun renklendirme yapabileceksiniz.3. Çalışmayı kolaj tekniği ile renklendirebileceksiniz.
EĞİTİM ÖĞRETİM ORTAMLARI VE DONANIMLARI	Ortam: Grafik atölye ve laboratuvarları, sınıf, işletme, kütüphane, ev, bilgi teknolojileri ortamı vb. Donanım: Resim malzemeleri, çizim masası, çizim tahtası guaj boya, fırça, su kabı, sanat ile ilgili basılı ve görsel kaynaklar, atölye önlüğü.
ÖÇLME VE DEĞERLENDİRME	Modülün içinde yer alan her faaliyetten sonra verilen ölçme araçlarıyla kazandığınız bilgileri ölçerek kendinizi değerlendireceksiniz. Öğretmen, modül sonunda size ölçme aracı (test, çoktan seçmeli, doğru yanlış vb.) uygulayarak modül uygulamaları ile kazandığınız bilgileri ölçerek değerlendirecektir.

GİRİŞ

Sevgili Öğrenci,

Doğadaki varlıkların kendilerine özgü renkleri yoktur; yani renksizdirler. Bu yüzden karanlıkta varlıkların renklerini göremeyiz ancak bir ışık kaynağı olduğunda renkleri görebiliriz. Renk yapay ya da doğal tüm objelerden yansıtılarak gelen ışınların göz ile algılanarak hissedildiği bir görüntüdür. Her insanda doğuştan var olan estetik kaygının en önemli öğelerinden biridir renk. Bu estetik kaygılar kalıtsal olduğu gibi eğitim ile de ortaya çıkabilir. İnsanların yaşadıkları tüm olayların etkisi altında kaldıkları bir gerçektir. Her insan farklı bir dünya görüşüne ve ruh haline sahiptir. Farklı renklerden hoşlanıyor olmaları bu nedene bağlanabilir. Toplumların yaşadıkları olaylar karşısında renk seçimlerini farklılaştırdıkları görülmüştür. Ayrıca renklerin bireyin motivasyonunda katkı sağlayan önemli bir araç olduğu da bilinmektedir.

Hazırlanan bu modülde renk tanımları, renk grupları, renk kontrastlıkları, rengin psikolojik etkileri ve renk uygulamaları ile ilgili konuları ele alacağız. Modül sonunda öğrendiğiniz bilgi ve becerileri sanat ile ilgili tüm alanlarda kullanabilir ve hatasız bir biçimde renk uygulaması yapabilirsiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-1

AMAÇ

Bu faaliyette verilecek bilgiler doğrultusunda uygun tasarım atölyesi sağlandığında, renk çemberini hatasız olarak çizip boyayabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Çevrenizde gözlem yaparak renk oluşumunu inceleyiniz ve doğadaki renkleri arkadaşlarınızla tartışınız.

1. RENK İLE İLGİLİ KAVRAMLAR

1.1. Tanımlar

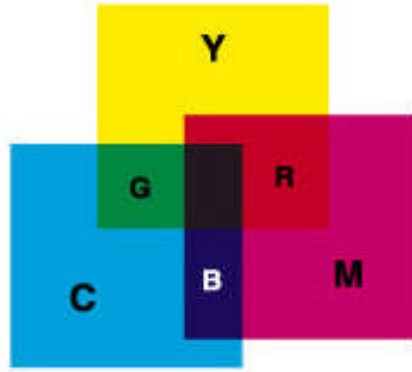
1.1.1. Renk Oluşumu

Gökyüzünde yağmur sonrasında olağanüstü bir renk kuşağı (gökkuşağı) görülür. Bunun nedeni yağmur damlalarının, cam prizma etkisi ile ışığı yansıtarak altı renge ayrıştırmasıdır. Fen bilgisi derslerimizde yaptığımız deneylerden de hatırlayacağınız gibi güneş ışığı bir prizmadan geçirilince altı renge ayrılır. Yedinci renk olarak sayılan mavi ile morun arasında bulunan lacivert ise mavinin bir tonu olduğu için ayrı bir renk olarak kabul edilmemelidir. Güneş ışınlarının meydana getirdiği bu altı rengi, yağmurdan sonra gökkuşağında da görebiliriz.

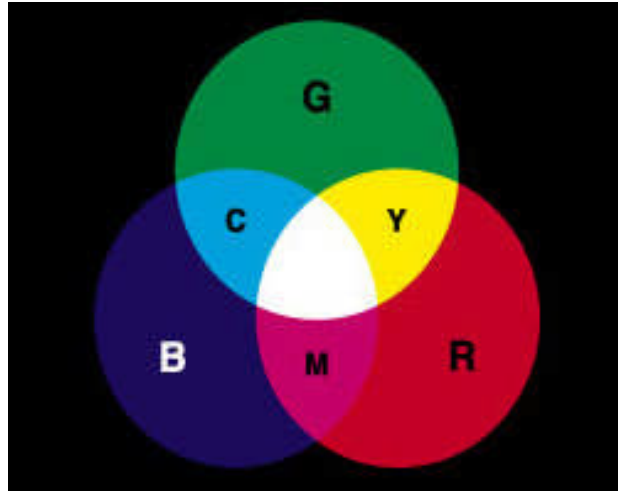
İki yüzyıl kadar önce Isaac Newton gökkuşağı dediğimiz bu doğa olayını kendi evinde gerçekleştirmiştir. Karanlık bir odaya tek bir güneş ışığına eş ışığı bir prizmadan geçirerek güneş tayfı renklerine ayrıştırmayı başarmıştır. Bu renkler: macenta, kırmızı, sarı, yeşil, siyan mavisi, koyu mavidir.

Fizikçi Young Tayfın altı renginin birer ışığını bir perdede birbiri üzerine düşürerek beyaz ışığı elde etmiştir.

Daha sonra renkli lambalarla yaptığı deneylerde uyguladığı eleme yöntemleriyle tayfın altı renginin yine aynı tayfta yer alan üç temel renge indirgenebileceğini göstermiştir. Sadece kırmızı, yeşil ve koyu mavi renklerle beyaz ışığın elde edilebileceğini bulmuştur. (Şekil 1.1) Ayrıca bu üç rengi ikişer ikişer karıştırarak diğer üç rengi, yani siyan mavisi, macenta kırmızısı ve sarı renkleri elde edebileceğini anlamıştır. Bu deneyle birincil ve ikincil renkleri bulmuştur. (Şekil 1.2).

Şekil 1.1

Şekil 1.2

Birincil (ana) ışık renkleri: Kırmızı, yeşil, koyu mavi
İkincil (ara) ışık renkleri: Ana ışık renklerinin ikişer ikişer karıştırılmalarıyla elde edilir.

Yeşil ışık + Kırmızı ışık = Sarı

Koyu Mavi + Yeşil ışık = Siyan mavimsi

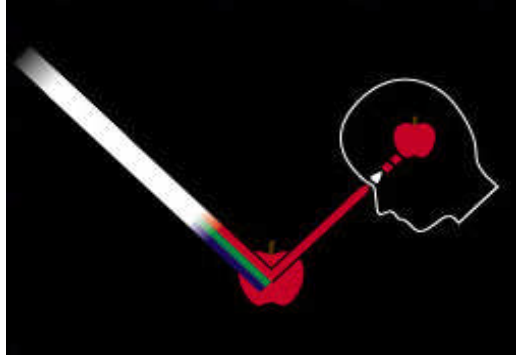
Kırmızı ışık + Koyu mavi ışık = Macenta kırmızısı

Siyan Mavimsi: Bir ışık rengi için kullanılan teknik terimdir. Bu renk orta yoğunlukta bir doğal maviye denktir.

Macenta kırmızısı: Orta tonda mavimsi kırmızı bir renktir. Grafik sanatlarda ve matbaacılıkta kullanılan bir terimdir.

Bütün cisimler (objeler) aydınlatıldıkları zaman üç ana ışık rengini; koyu mavi, kırmızı ve yeşili alır Bazı cisimler aldıkları tüm renkleri emerken bazıları da yansıtır. Birçok cisim ise ışığın bir kısmını emer, gerisini yansıtır.

Bu fizik kuralı kısaca, Saydam olmayan tüm cisimlerde, aydınlatıldıklarında aldıkları ışığın tümünü ya da bir bölümünü yansıtma özelliği vardır, biçiminde özetlenebilir.

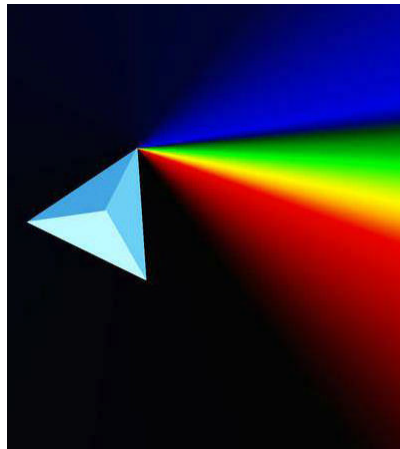
Şekil 1.3: Görme

Göz tarafından algılanan ışık, retinada sinirsel sinyallere dönüştürülüp buradan optik sinir aracılığıyla beyine iletilir. Göz, üç temel birleştirici renk olan, kırmızı, yeşil ve maviye tepki verir ve beyin, diğer renkleri bu üç rengin farklı kombinasyonları olarak algılar.

1.1.2. Tayf

Başta güneş kaynaklı olan beyaz ışığın özel bir prizmadan geçirilerek renklerine ayrılmasıdır.

Prizmadan geçirilen beyaz ışın, temelde 7 renge ayrılır ancak bu renkler birbirine karışmış durumdadır. Bu renkleri daha iyi gözlemleyebilmek için tayf gözler denen bir alet kullanılır. Ortaya çıkan renkler mordan kırmızıya sıralanır.

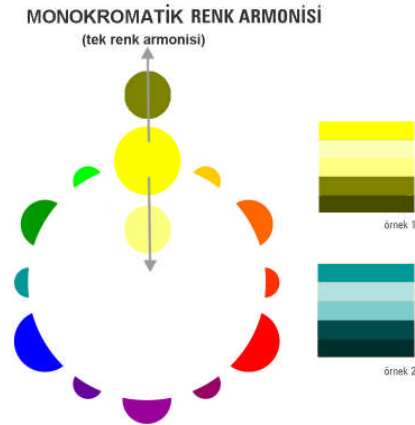
Şekil 1.4: Renk tayfı

1.1.3. Armoni

Renkler arasındaki ahenk ve uyum demektir.

➤ Tek Renk Armonisi

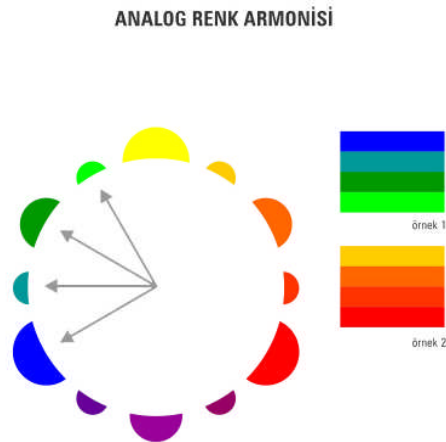
Tek bir rengin açıklık ve koyuluk gibi ton (tram) değerleri arasındaki renklerin tercih edilmesiyle gerçekleştirilen renk armonisidir. Her zaman kabul görececek bir renk armonisi çeşidi olmakla birlikte oldukça durağan bir görünüme sahiptir, sakindir.

Şekil 1.5: Tek Renk Armonisi

➤ Analog Renk Armonisi:

Renk çemberinde birbirine komşu olan renklerin tercih edilmesiyle gerçekleştirilen renk armonisidir. Analog renkler yan yana geldiklerinde birbirlerinin güçlerini kırarlar ve yumuşak bir görünüm kazanırlar. Bu sayede gözü rahatsız etmeyecek yumuşak bir ahenk oluştururlar.

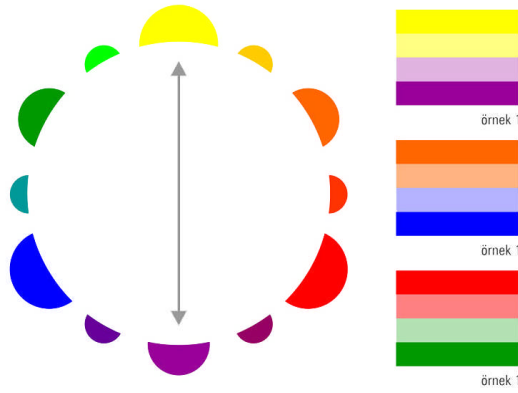

Şekil 1.7: Analog Renk Armonisi

➤ Tamamlayıcı Renk Armonisi:

Renk çemberinde birbirinin karşısında yer alan renklerin oluşturduğu armonidir. Bu renklere tamamlayıcı renkler denir. Aralarında çok yüksek kontrast vardır. İçinde renk taşıyan her hangi bir tasarımda, denge oluşturmak için, karşıt renkler kullanmak oldukça faydalıdır.

TAMAMLAYICI RENK ARMONİSİ
(tamamlayıcı armoni, komplementer armoni)

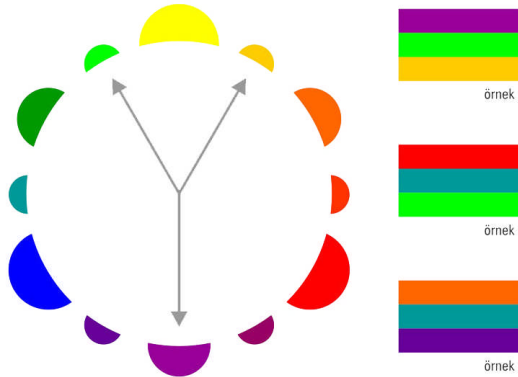

Şekil 1.8: Tamamlayıcı Renk Armonisi

➤ Çapraz Tamamlayıcı Renk Armonisi:

Renk çemberinde bir renkle birlikte, tamamlayıcı renginin(karşısındaki rengin) sağına ve soluna komşu olan renklerin birlikte kullanılması ile gerçekleştirilen renk armonisidir. Oldukça güzel sonuçlar vermektedir.

ÇAPRAZ TAMAMLAYICI RENK ARMONİSİ
(çapraz komplementer armoni)

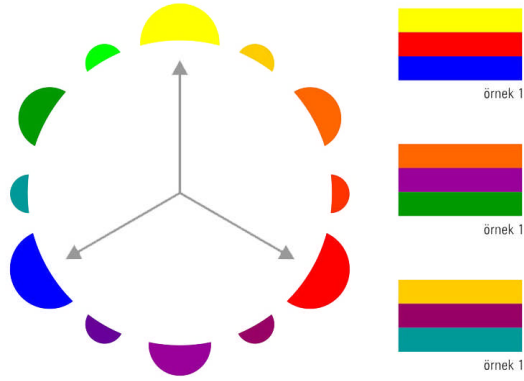

Şekil 1.9: Çapraz Tamamlayıcı Renk Armonisi

➤ Üçlü Renk Armonisi:

Renk çemberinde birbirine eşit uzaklıkta olan ve bir üçgen oluşturan 3 rengin birlikte kullanılmasıyla yaratılan renk armonisidir. Birbirine uyum içinde kullanılacak renkleri yaratmada en popüler armonidir.

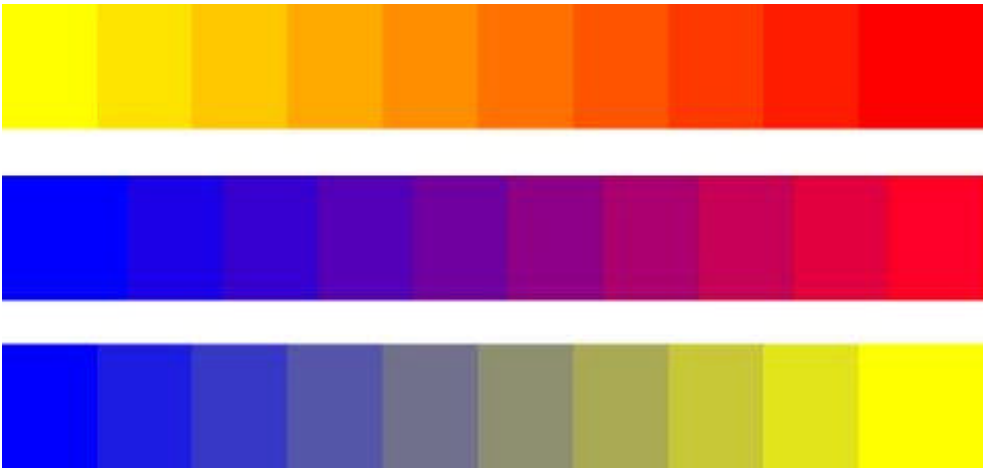
ÜÇLÜ RENK ARMONİSİ

Şekil 1.9: Üçlü Renk Armonisi

1.1.4. Skala

İki rengin birbiriyle karışımından oluşan ışık derecelendirme çubuğuna denir.

Şekil 1.10: Renk skalası.

1.1.5. Kontrast

Karşıt demektir. Açık-koyu, büyük-küçük vb. gibi

1.1.6. Ton

Rengin parlaklık derecesidir. Koyu mavi açık mavi farklılığı mavinin ışık derecesini belirler. Işığın az olan maviye koyu, ışığı fazla olan maviye açık denir.

Şekil 1.11: Ton çubuğu.

1.1.7. Kromatik

Bir rengin en saf ve en kuvvetli haline denir. Canlılığı arttıkça kuvveti artar.

1.1.8. Işık

Cisimleri görmeyi, renkleri ayırt etmeyi sağlayan fiziksel enerjidir.

1.1.9. Renk Perspektifi

Renklerin her birinin kendine göre ayrı derinlik ve genişlik görünüşleri vardır. Bu durum "renk perspektifi" ni meydana getirir. Mesela; sıcak renklerin en dinamik rengi olan kırmızı renkte diğer renklere göre ileriye fırlama görünüşü fazladır. Bu durum onun diğer renklerden daha önde görünmesini sağlar. Soğuk renklerin en durgun rengi olan mavi renk ise insanda olduğundan daha uzaktaymış hissi uyandırır. Gerilere çekilme niteliği mevcuttur. Bundan dolayı sıcak ve soğuk renklerin yakın ve uzak görünme, cisimleri büyük , küçük ve geniş gösterme özellikleri vardır.

Ressamlar genellikle ön planlar için sıcak renkleri, arka planlar içinse soğuk renkleri kullanır. Ya da arka planları öne getirmek, yani öndeymiş gibi göstermek ve göze

çarpmalarını sağlayabilmek için sıcak renkleri; ön planları geri atmak, itmek ve uzaktaymış gibi göstermek için de soğuk renkleri kullanırlar. Ya da tam tersine, ön planları geri atmak için soğuk renkleri, arka planları öne getirmek için de sıcak renkleri kullanırlar. Bunu, resmi boyarken istedikleri bölgelerin renklerine sıcak ya da soğuk renklerden bir miktar karıştırarak gerçekleştirirler.

Tıpkı saf renklerin saf olmayanlardan daha yakında görünmesi gibi kuvvetli renkler zayıf renkleri arka plana atar. Koyulukları aynı kuvvette olmasına rağmen kırmızı ve sarı renkleri mavi renkten daha ileride görünürler. Yani sıcak renkler soğuk renklerden daha önde görünürler. Bu durum renklerin dalga boylarından meydana gelmektedir. Renk kırmızıdan maviye gittikçe etkisi azalır. Renk çemberinde renklerin perspektif özelliklerine göre şöyle sıralanır:

Kırmızı- Turuncu- Sarı- Yeşil- Mavi

Gri, yeşil ve mor renklerin böyle fonksiyonları yoktur. Oldukları gibi görünürler, uzaklık-yakınlık hissini doğurmazlar.

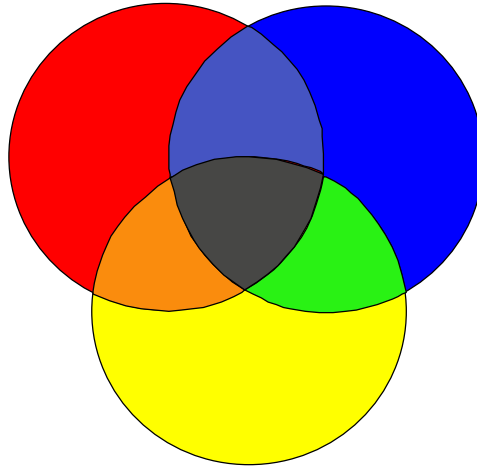
1.2. Renk Grupları

1.2.1. Ana Renkler

Ana renkler doğada saf olarak bulunan ve karışımla elde edilmeyen renklerdir. Bunlar kırmızı, sarı ve mavidir. Doğada gördüğümüz bütün renklerin bu üç ana renkten oluşmuştur.

1.2.2. Ara Renkler

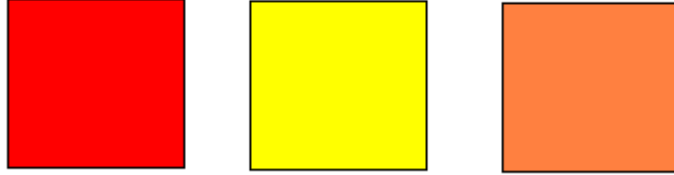
Ana renkleri ikişer ikişer aynı oranda karıştırdığımızda ortaya çıkan renklere ara renkler denir. Bunlar turuncu, mor, yeşildir.

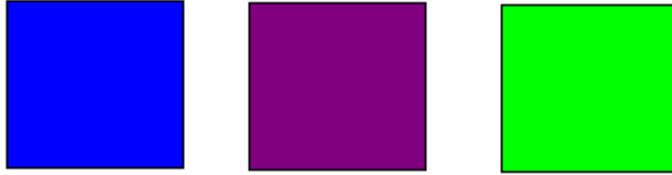
Şekil 1.12: Ana ve Ara Renkler

1.2.3. Sıcak- soğuk Renkler

Serinlik etkisi veren deniz, orman ve gökyüzü gibi renkler soğuk, ısı ve ışık etkisi veren kırmızı, sarı ve turuncu ise sıcak renklerdir.

Şekil 1.13: Sıcak Renkler

Şekil1.14: Soğuk Renkler

1.2.4. Nötr Renkler

Herhangi bir cisim güneş ışığından aldığı renkleri yansıtmayıp yutuyorsa o cisimi siyah görürüz. Siyah ve beyaz rengi karıştırdığımızda gri renk ortaya çıkar. Siyah, beyaz ve gri; renk sayılmaz. Bu üç renge nötr renkler denir. Ayrıca herhangi bir rengi açmak ya da koyulaştırmak için siyah ve beyaz nötr renkler kullanılır.

Şekil1.15: Nötr Renkler

1.3. Guaj Boya Tekniği

1.3.1. Teknik Özellikleri

Şeffaflığı olmayan kapatıcı bir suluboya türüdür. Piyasada tablet, tüp ve kavanoz halinde bulunur. Su ile inceltir ama saydam değildir. Kapatıcıdır. Su ile inceltmesi bakımından suluboyaya, kapatıcı olması yönünden de yağlıboyaya benzer. Renklerin açık tonlarını elde etmek için beyaz boya kullanılır.

1.3.2. Araç ve Gereç Özellikleri

Resim kâğıtları su ile çalışıldığından kalın olmalıdır. Fırçaların yumuşak ve uçlarının sivri olması gerekir. Ayrıca palet, su kabı, boya deneme kâğıdı, boya kaşığı gerekmektedir.

1.3.3. Uygulamada Dikkat Edilecek Noktalar

Konu kâğıda daha önceden çizilmelidir. Renkler kâğıt üzerinde değil palet üzerinde karıştırılıp boyamaya geçilir. Boyanın kıvamı çok iyi ayarlanmalıdır. Ne suluboyadaki kadar sulu, ne de çok koyu olmalıdır. Ayrıca renkleri üst üste sürmemek gerekir.

UYGULAMA FAALİYETİ

Aşağıdaki işlemleri tamamladığınızda renk çemberini çizerek guaj boya ile renklendirmiş olacaksınız.

Renk Çemberi

Üç ana renk kırmızı, mavi, sarı merkez alınarak turuncu, yeşil ve morun ara renk olarak elde edilmesi ve kendi aralarında karıştırılarak ana ve ara renklerin gösterildiği dairesel yapıdır.

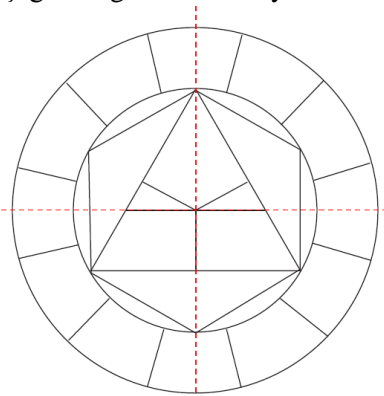

Şekil 1.16: Renk çemberi

Kullanılacak Araç ve Gereçler

- Resim kâğıdı (25 x 35cm)
- Kurşun kalem
- Silgi
- Cetvel

- Pergel
- Guaj boya
- Su kabı
- Fırça (2 veya 4 numara)
- Palet

İşlem Basamakları	Öneriler
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Çizim yapmak için kullanılacak araç ve gereçleri temin ediniz. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Atölye önlüğünüzü giymeyi unutmayınız
<ul style="list-style-type: none"> ➤ 10cm yarıçapında bir daire çiziniz. ➤ Aynı merkezi kullanarak 1. Dairenin içine 6cm yarıçapında ikinci bir daire daha çiziniz 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Pergelin ölçüsünü kontrol ediniz.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Dairelerin içine köşeleri tam merkezden geçen üçgen çiziniz. ➤ Üçgenin üç kenarının orta noktasını işaretleyiniz. ➤ Bu noktalardan uzatılan doğruların çemberi kestiği nokta diğer üçgenlerin köşeleridir. ➤ Daireyi 12 eşit parçaya bölerek çiziminizi aşağıdaki gibi tamamlayınız. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Cetvel kullanınız.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ana renklerden kırmızı rengi, sarı rengi, mavi rengi boyayınız. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Guaj boya özelliklerini hatırlayınız. ➤ Temiz ve düzenli çalışınız.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Sarının içine kırmızı katarak sırayla kırmızımsı turuncu, turuncu ve sarımsı turuncu renklerini boyayınız. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ton değerlerinin her kutuda farklı olmasına dikkat ediniz. ➤ Temiz ve düzenli çalışınız. ➤ Kırmızı ve mavi yoğun bir renktir boyaları azar azar katınız.

<p>➤ Sarı rengin içine mavi katarak sırayla sarımsı yeşil, yeşil ve mavimsi yeşil renklerini boyayınız.</p>	<p>➤ Ton değerlerinin her kutuda farklı olmasına dikkat ediniz.</p> <p>➤ Temiz ve düzenli çalışınız.</p> <p>➤</p>
<p>➤ Mavinin içine kırmızı katarak sırayla mavimsi mor, mor ve kırmızımsı mor renklerini boyayınız.</p> <p>➤</p>	<p>➤ Ton değerlerinin her kutuda farklı olmasına dikkat ediniz.</p> <p>➤ Temiz ve düzenli çalışınız.</p> <p>➤ Uygulama sırasında sorun ile karşılaşırsanız öğretmeninizden yardım alınız.</p>

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Bu faaliyet sonunda kazandıklarınızı aşağıdaki soruları cevaplandırarak ölçünüz.
Aşağıdaki soruları dikkatlice okuyarak doğru seçeneği işaretleyiniz.

1. Aşağıdaki renk gruplarından hangisi nötr renklerdir?
A) Kırmızı-Yeşil
B) Mor-Turuncu
C) Siyah-Beyaz
D) Mavi-Sarı
E) Siyah-Turuncu
2. Aşağıdaki renk gruplarından hangisi ara renk grubudur?
A) Kırmızı-Sarı-Mavi
B) Siyah-Kırmızı-Mavi
C) Yeşil-Turuncu-Mor
D) Sarı-Yeşil-Mor
E) Sarı-Mavi-Yeşil
3. Aşağıdakilerden hangisi ışığın objelere çarptıktan sonra yansiyarak gözümüze bıraktığı etkiye denir?
A) Işık
B) Renk çemberi
C) Yansıma
D) Renk
E) Prizma
4. Varlıkların bizden uzaklaştıkça renklerinin farklılaşmasını, silikleşmesini aşağıdakilerden hangisi oluşturur?
A) Parlaklık
B) Psikolojik
C) Renk perspektif
D) Skala
E) Yansıma
5. Yağmur yağdığı zaman gökyüzünde aşağıdakilerden hangisi meydana gelir?
A) Valör
B) Skala
C) Gökkuşığı
D) Işık
E) Ton

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise “Uygulamalı Test”e geçiniz.

UYGULAMA TESTİ

Uygulama bölümündeki renk çemberini yeniden çizip guaj boya ile renklendiriniz. Bu çalışmanızı aşağıdaki ölçüğe göre değerlendiriniz.

Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız beceriler için **Evet**, kazanamadıklarınız için **Hayır** kutucuklarına (X) işareti koyarak kontrol ediniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Malzemeleri temin ettiniz mi?		
2. İç ve Dış Çemberi doğru çizdiniz mi?		
3. Çizim araçlarını doğru kullandınız mı?		
4. Çember iç aralıklarını eşit böldünüz mü?		
5. Ana renkleri doğru yerleştirdiniz mi?		
6. Ara renkleri doğru yerleştirdiniz mi?		
7. Renk geçişlerindeki ton farklılıklarına dikkat ettiniz mi?		
8. Guaj boya tekniğini doğru kullandınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Değerlendirme sonunda “Hayır” şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Bütün cevaplarınız “Evet” ise bir sonraki öğrenme faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-2

AMAÇ

Bu faaliyette verilecek bilgiler doğrultusunda uygun ortam sağlandığında tekniğe uygun renk uygulamaları yapabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Kontrastlık konusunu pekiştirmek için doğadaki canlıların, bitkilerin renklerini inceleyerek arkadaşlarınızla tartışınız.

2. RENKLENDİRME UYGULAMALARI

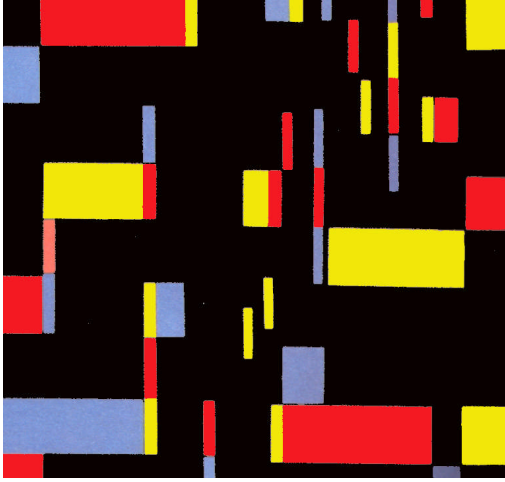
2.1. Renk Kontrastlıkları

2.1.1. Yalın Renk Kontrastı

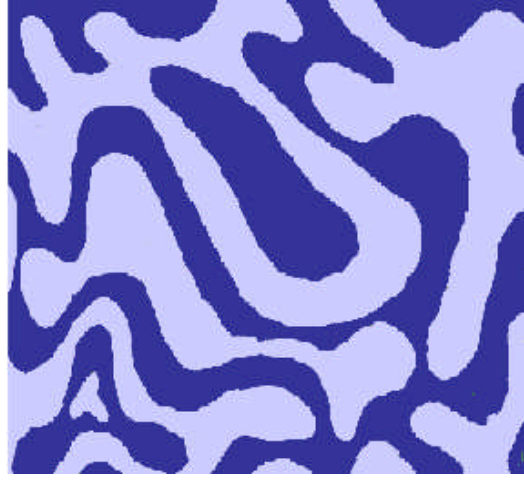
Yedi renk karışımının en basitidir. Sarı, kırmızı, mavi ile en güçlü olarak anlatılır ve bu renklerden uzaklaştıkça yalın renk etkisinin gücü azalır. Bu katkısız yalın haldeki renklerin açık ve koyu değerleri de bu uyumda kullanılabilir (Bakınız Şekil 2.2).

2.1.2. Açık-Koyu Kontrastı

Kullandığımız bütün renkler açık ya da koyu olmak üzere iki değerde bulunur. Açık değerdeki renk ile koyu değerdeki renk yan yana getirildiğinde renklerin değerleri ortaya çıkar. Yani açık daha açık, koyu daha koyu görünür buna açık koyu kontrast denir.

Şekil 2.1: Yalın renk kontrastı

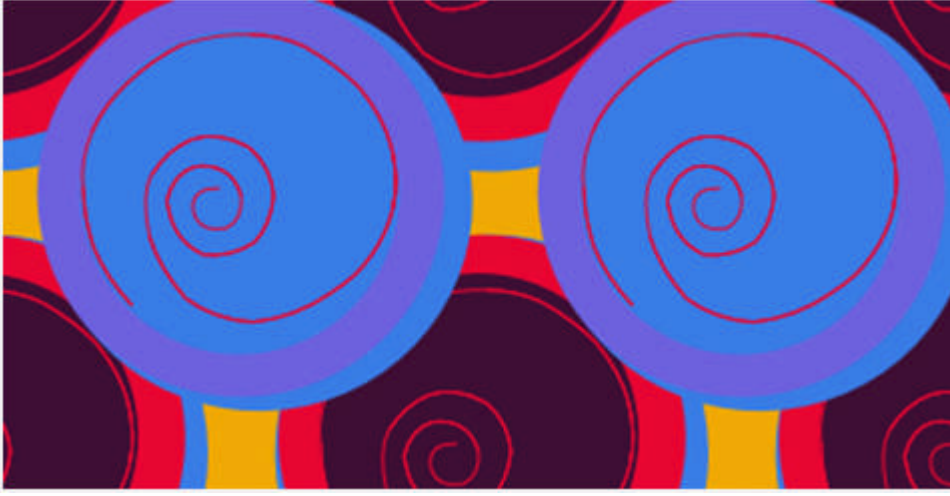
Şekil 2.2: Açık-koyu kontrast

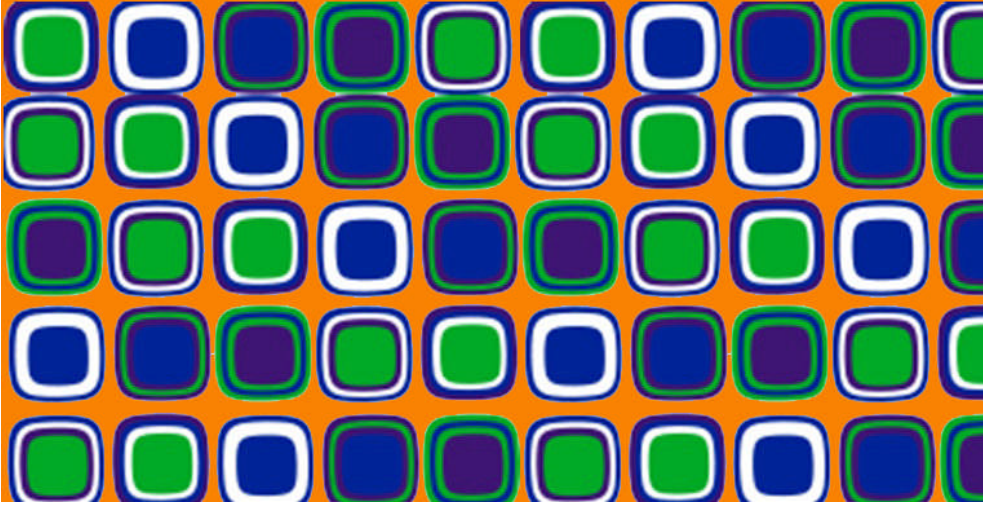
Şekil 2.3: Açık-Koyu Kontrastı

2.1.3. Sıcak–Soğuk Kontrastı

Sıcak ve soğuk renkleri kullanarak yapılan uyumdur. Sıcak ve soğuk renklerin verdiği etkiler de göz önünde bulundurulmalıdır.

Şekil 2.4: Sıcak-soğuk kontrast

Şekil 2.5: Sıcak-soğuk kontrast

2.1.4. Tamamlayıcı Kontrast

Renk çemberi üzerindeki tamamlayıcı renklerle yapılır. Bu renkler çemberde tam karşılıklı düşen renklerdir. Renk çemberindeki karşılıklı renkler birbirlerinin tamamlayıcısıdır. Örn: sarı ile mor, kırmızı ile yeşil, mavi ile turuncu.

Bir rengin yaptığı etki tam karşıtı olan renkle dengelenir. Tamamlayıcı renk kontrastı yaparken iki noktaya dikkat etmek gerekir:

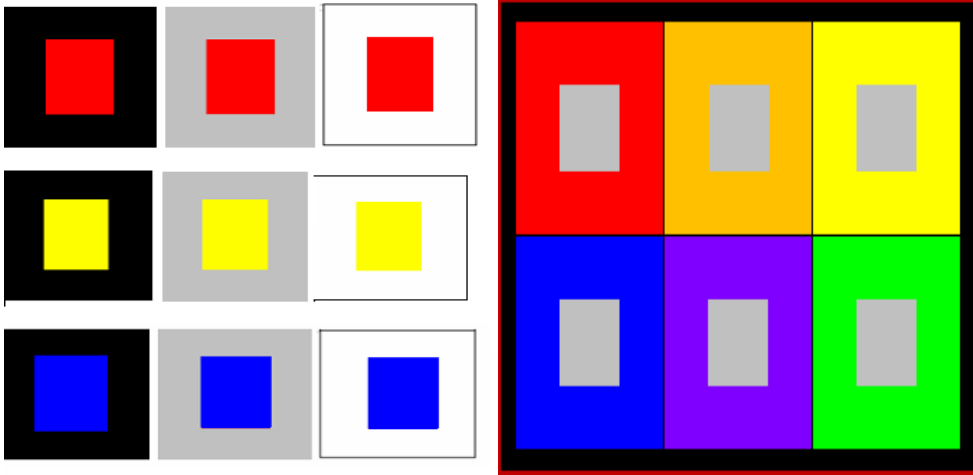
- Birbirlerini tamamlaması istenilen iki rengin ışık güçleri eşit olmalıdır.
- Birbirlerini tamamlaması istenen iki rengin beraberliklerinde bir renk uyumu bulunmalıdır.

Şekil 2.6: Tamamlayıcı kontrast

2.1.5. Yanıltıcı Kontrast

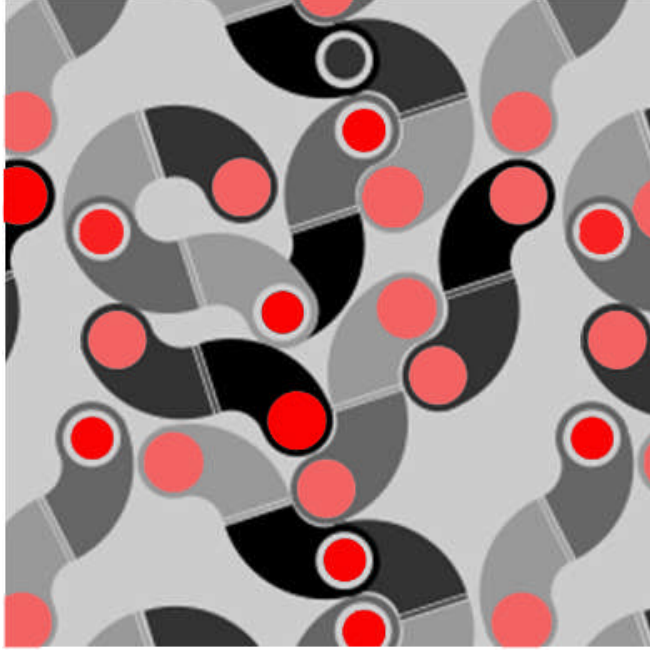
Herhangi bir rengin siyah, beyaz ve gri üzerindeki etkisiyle ilgilidir. Kullanılan renklere göre birinin şiddeti yüksek tutularak yani kırmızı, gri-beyaz ve siyah üzerinde farklı etki yapar. Buna yanıltıcı kontrast denir.

Şekil 2.7: Yanıltıcı kontrast

- Gri, kırmızı fon üzerinde yeşilimsi görünüyor.
- Gri, turuncu fon üzerinde mavi görünüyor.
- Gri, sarı fon üzerinde kırmızı-mor (macenta) görünüyor.

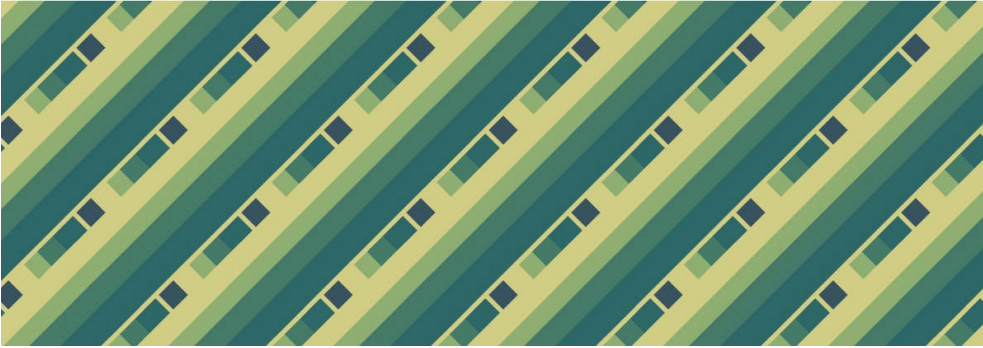
- Gri, mavi fon üzerinde turuncu görünür.
- Gri, mor fon üzerinde sarımtırak görünür.

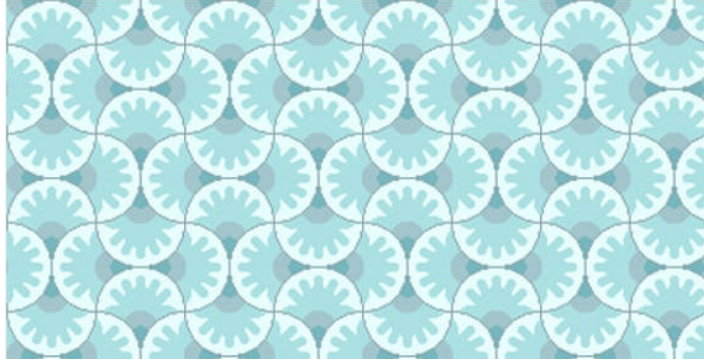
Şekil 2.8: Yanıltıcı kontrast

2.1.6. Kalite Kontrast

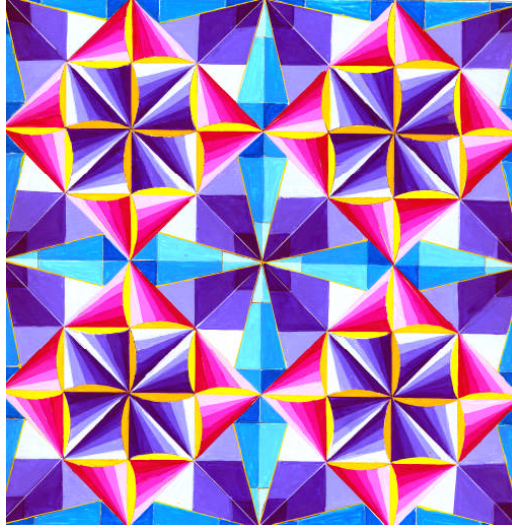
Bir rengin en ışıklı tonundan başlayarak koyulaşmaya doğru götürülürken veya en koyu tonundan en açığa doğru getirilirken elde edilecek ara tonlar o rengin kalitesini oluşturur. Işık şiddeti yüksek renkle ışık şiddeti olmayan gri nüanslı renklerin bir arada kullanılmasına kalite kontrastı denir.

Şekil 2.9: Kalite kontrast

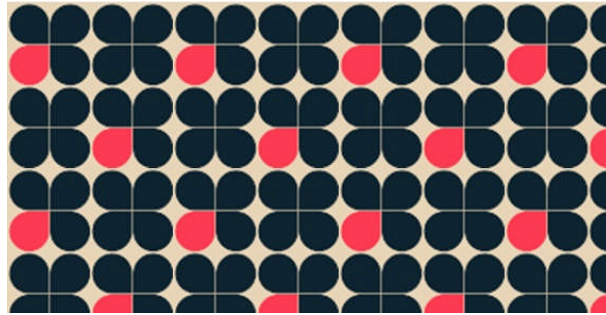
Şekil 2.10: Kalite kontrast

Şekil 2.11: Kalite kontrast

2.1.7. Miktar Kontrast

İki ya da daha çok renk lekeleri arasındaki orantı ile yapılır. Kullanılan renkler birbirinin diğerine oranı ile miktar kontrastı oluşur.

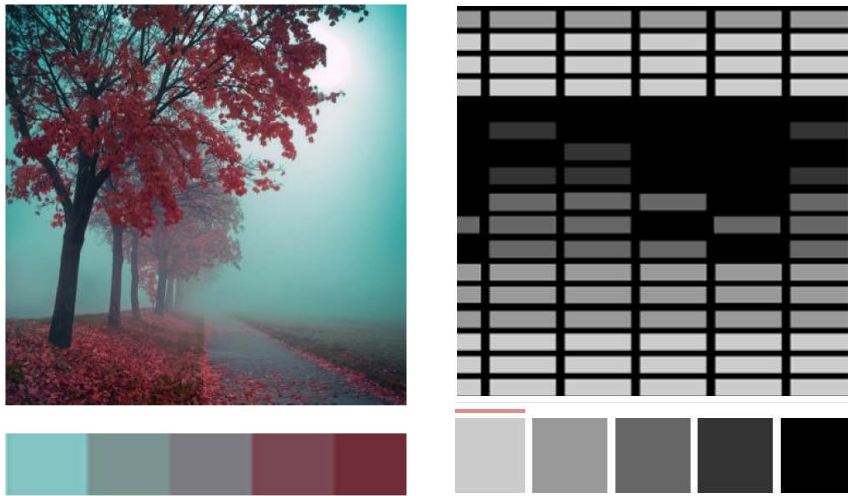

Şekil 2.12: Miktar kontrastı

2.2. Renklerin Psikolojik Etkileri

	Kırmızı: Canlılığı, hareketi, heyecanı temsil eder.
	Sarı: Neşe, hareket verir. Sinir sistemini uyarır, kan dolaşımını rahatlatır. Olgunluk, bereket ve ışığı temsil eder.
	Mor: Hüzün, korku, pişmanlık hissi uyandırır. Yalnızlıktan hoşlanan, topluma küs insanların rengidir.
	Mavi: Sessizlik ve rahatlık verir. Dinlendirici ve sakinleştirici bir renktir. Denizin, rüyaların ve gençliğin rengidir.
	Yeşil: Huzur vericidir. Yeniden doğuşun ve büyümenin sembolüdür.
	Turuncu: Yaşama sevincinin ve eğlenenin resmidir.
	Beyaz: Temizlik, saflık, ferahlık duygusu verir.
	Siyah: Ağırılık, ciddiyet, tehlikeyi temsil eder.
	Gri: Olgunluk, temkinli olma duygusu verir.

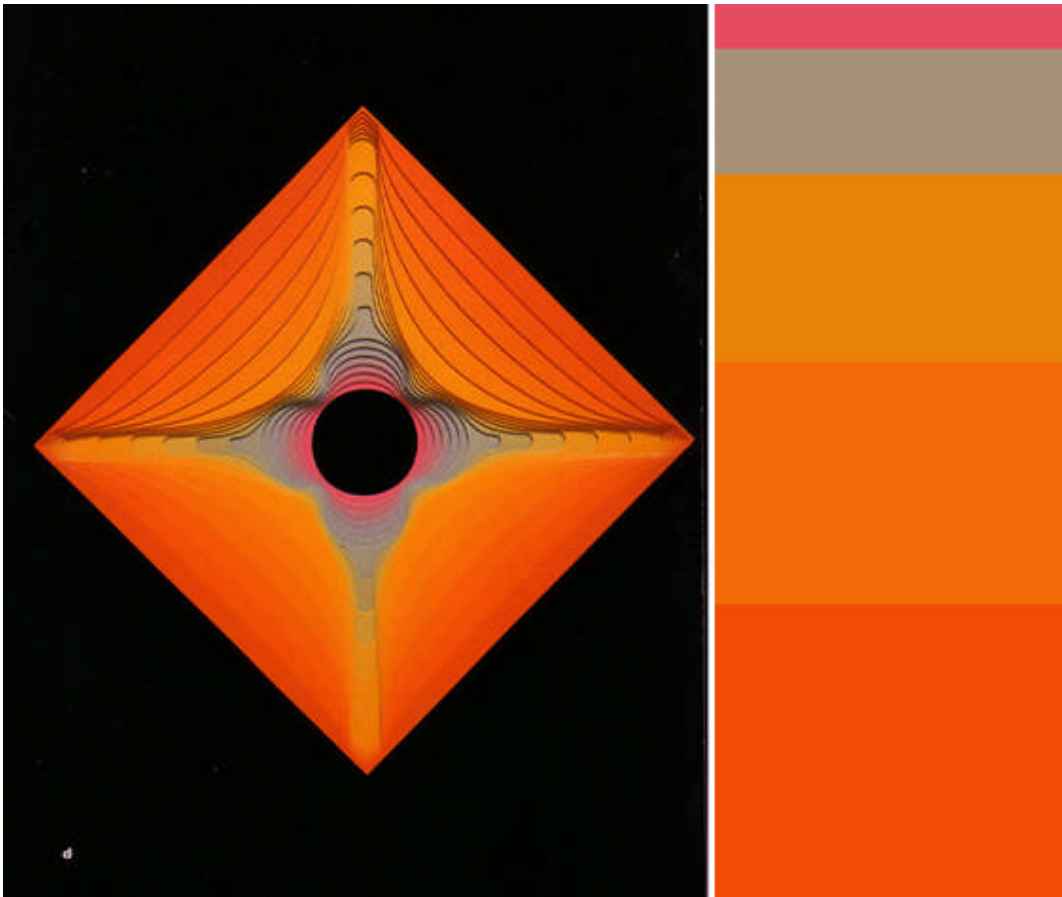
2.3. Fotoğraftan Renk Analizi Çalışmaları Örnekleri

Fotoğraf 2.13: Fotoğrafın renk analizi

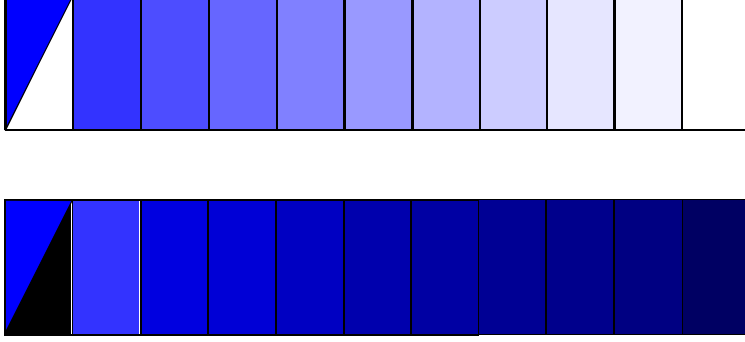
Fotoğraf 2.14: Fotoğrafın renk analizi

Fotoğraf 2.15: Fotoğrafın renk analizi

UYGULAMA FAALİYETİ-1

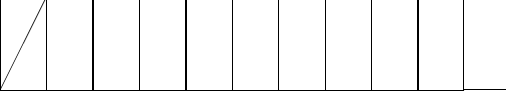
Aşağıdaki işlemleri tamamladığınızda ton çubuğunu (bir rengin beyazdan siyah rene tonlaması) hazırlamış olacaksınız.

Şekil 2.13: Ton Çubuğu

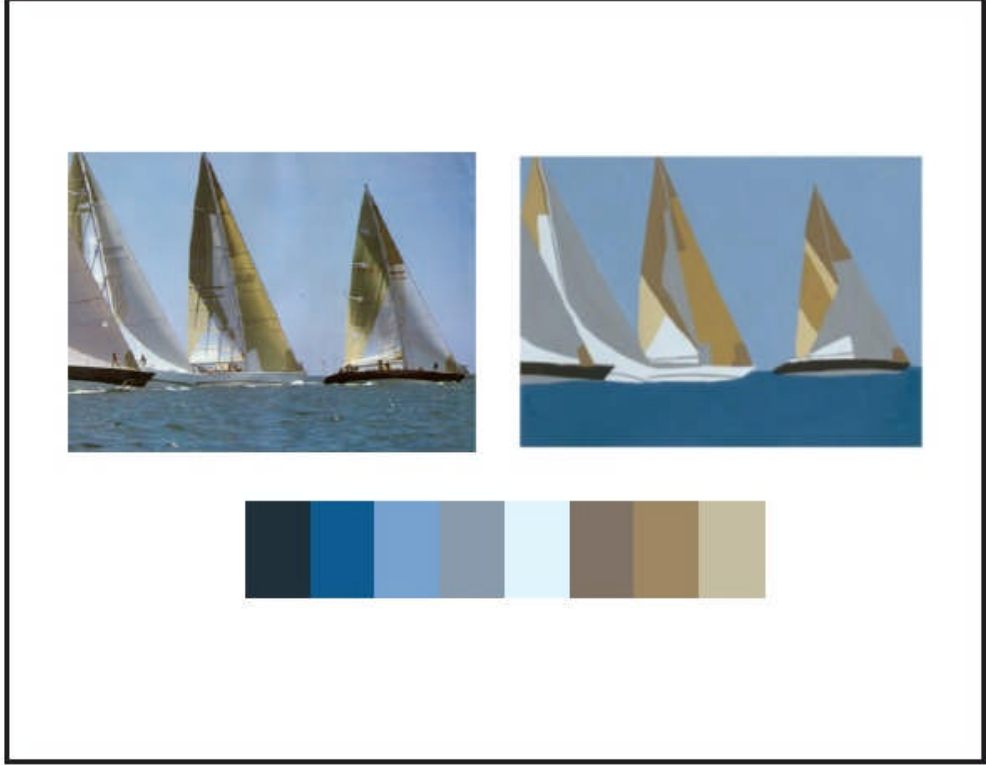
Kullanılacak Araç ve Gereçler

- Resim kâğıdı (25 * 35)
- Kurşun kalem
- Silgi
- Cetvel
- Guaj boya
- Su kabı
- Fırça (2 veya 4 numara)
- Palet

İşlem Basamakları	Öneriler
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Çizim yapmak için kullanılacak araç ve gereçleri temin ediniz. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Atölye önlüğünüzü giymeyi unutmayınız
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Kâğıdınızı enine tutarak 4 cm genişliğinde, 22 cm uzunluğunda iki adet dikdörtgen çiziniz. ➤ Dikdörtgeninizi 2'şer cm'lik 11 eşit parçaya bölünüz. ➤ En baştaki kutunun iki köşesini çizgi ile birleştiriniz. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Cetvel kullanınız.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Birinci ton çubuğundaki ilk kutunun yarısını seçtiğiniz bir renk ile boyayınız ve diğer yarısını beyaz bırakınız. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Fırçanızı temizleyip suyunuzu sıkça değiştiriniz. ➤ Guaj boya özelliklerini hatırlayınız. ➤ Temiz ve düzenli çalışınız.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Seçtiğiniz rengin içine az miktarda beyaz boya katıp sonraki kutuyu boyayınız. Bu işleme renginiz beyaza dönene kadar devam ediniz 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ton değerlerinin her kutuda farklı olmasına dikkat ediniz. ➤ Temiz ve düzenli çalışınız. ➤
<ul style="list-style-type: none"> ➤ İkinci ton çubuğuna geçiniz. Renginizi ve siyah boyanızı ilk kutuya boyayınız. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Fırçanızı temizleyip suyunuzu sıkça değiştiriniz. ➤ Guaj boya özelliklerini hatırlayınız. ➤ Temiz ve düzenli çalışınız.
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Renginizin içine siyah boya katarak ilk çalışmadaki gibi aşamalarla ton çubuğunu tamamlayınız. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ton değerlerinin her kutuda farklı olmasına dikkat ediniz. ➤ Temiz ve düzenli çalışınız. ➤ Uygulama sırasında sorun ile karşılaşırsanız öğretmeninizden yardım alınız.

UYGULAMA FAALİYETİ-2

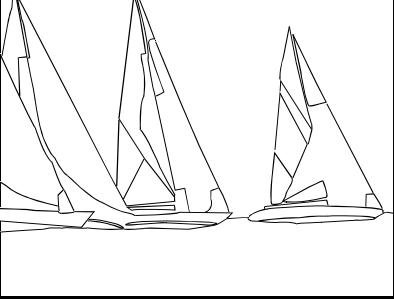
Aşağıdaki işlemleri tamamladığınızda doğa fotoğraflarının renk analizini hazırlamış olacaksınız.

Kullanılacak Araç-Gereçler

- Resim kağıdı (25 * 35)
- Kurşun kalem
- Silgi
- Cetvel
- Pergel
- Guaj boya
- Su kabı
- Fırça (2 veya 4 numara)
- Palet
- Fotoğraf örneği
- 1 adet A4 Parşömen kâğıt

- Fırça temizlemek için sünger

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Çizim yapmak için kullanılacak araç ve gereçleri temin ediniz.	➤ Atölye önlüğünüzü giymeyi unutmayınız
➤ Fotoğrafınızı yukarıdaki şekildeki gibi fotoğraf bölümüne yapıştırınız. ➤ ➤ ➤	➤ İsteğinize göre ton çubuğu şeklinde ya da başka bir düzenleme ile skala hazırlayabilirsiniz. ➤ Çizimlerinizde cetvel kullanınız.
➤ Fotoğraf alanının altına renk skalası için 2x4 cm ebadında 8 adet dikdörtgen çiziniz. ➤	➤ Temiz ve düzenli çalışınız. ➤ Çizimlerinizde cetvel kullanınız.
➤ Fotoğrafınıza dikkatlice bakarak çok büyük alan kaplayan ve belirgin olan sekiz tane rengi belirleyiniz.	➤ Fotoğrafın detaylarını almayınız. ➤ Sadece seçtiğiniz renklerin alanlarını belirleyiniz. ➤
➤ Fotoğrafınızın üstüne parşömen kâğıdınızı koyunuz ve az önce belirlediğiniz sekiz renge ait yerleri geometrik çizgiler ile sınırlayınız.	➤ Temiz ve düzenli çalışınız.
➤ Parşömene çizdiğiniz düzenlemeyi, şöher kâğıdınızdaki fotoğraf analizi bölümüne ışıklı masada geçiriniz. Boya malzemelerinizi hazırlayınız. 	➤ Temiz ve düzenli çalışınız.
➤ Guaj boyanızın renk tonlarından yararlanarak belirlediğiniz renklere en yakın tonu bulup hazırladığınız skala kutusunu düzgün olarak boyayınız. ➤	➤ Fırçanızı temizleyip suyunuzu sıkça değiştiriniz. ➤ Guaj boya özelliklerini hatırlayınız. ➤ Ton değerlerinin her kutuda farklı olmasına dikkat ediniz. ➤ Temiz ve düzenli çalışınız.

<ul style="list-style-type: none">➤ Skala kutusunu boyadığınız rengi değiştirmeden geometrik düzenlemedeki aynı renk alanını dalga yapmadan düzgün olarak boyayınız	<ul style="list-style-type: none">➤ Aynı ton değerlerini tekrar bulmak zor olduğundan skala ile analiz bölümünü aynı anda boyamalısınız.➤ Uygulama sırasında sorun ile karşılaşırsanız öğretmeninizden yardım alınız.➤ Boyanızın kıvamına ve bulduğunuz tonların fotoğraftakilerle aynı olmasına özen gösteriniz
<ul style="list-style-type: none">➤ Seçtiğiniz sekiz rengin hepsini yukarıdaki sıralama gibi dikkatlice boyayarak çalışmanızı tamamlayınız.	<ul style="list-style-type: none">➤ Guaj boyada rengin tam tonu boya kuruyunca ortaya çıkar bu sebeple tonlara karar vermeden önce kurumasını bekleyiniz.➤ Fırçanızı iyi temizleyiniz. Temiz ve düzenli olunuz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Bu faaliyet sonunda kazandıklarınızı aşağıdaki soruları cevaplandırarak ölçünüz.

Aşağıdaki cümleleri dikkatlice okuyarak boş bırakılan yerlere doğru sözcüğü yazınız.

1. Zıt renkler karıştırılmadan yan yana kullanıldığında birbirlerininartırır.
2. Bir rengin siyah ve beyaz ile karıştırarak açıklık ve koyuluk farklarının bir çubuk halinde gösterilmesine denir.
3. Renk kuralları resim alanında geçerlidir.
4. Sarı-mor renkler yan yana kullanılırsa..... karşıt olur.
5. Yalın karşıt renklerin karıştırılmadan kullanılması ile yapılır.
6. Renklerin siyah-beyaz-gri yanında kullanılması ile kontrastlığı olur.
7. Bir rengin en açık ve en koyu tonunun kullanılması ile karşıtlık oluşur.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt ettiğiniz sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrarlayınız. Cevaplarınızın tümü doğru ise “Uygulamalı Test”e geçiniz.

UYGULAMALI TEST-1

Siz de bir renk seçimi yapınız, seçtiğiniz rengi yukarıdaki uygulamada olduğu gibi guaj boya ile renginize beyaz katarak beyaza, siyah katarak siyaha doğru tonlamasını yapınız ve bu çalışmanızı aşağıdaki ölçüğe göre değerlendiriniz.

Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız beceriler için **Evet**, kazanamadıklarınız için **Hayır** kutucuklarına (X) işareti koyarak kontrol ediniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Malzemeleri temin ettiniz mi?		
2. Ton çubuğunu doğru hazırladınız mı?		
3. Çizim araçlarını doğru uygun kullandınız mı?		
4. Kâğıda yerleştirme (kompozisyon) yaptınız mı?		
5. Renk geçişlerindeki ton değerlerinin doğruluğunu kontrol ettiniz mi?		
6. Guaj boya tekniğini doğru kullandınız mı?		
7. Renk geçişlerindeki ton farklılıklarına dikkat ettiniz mi?		
8. Temizlik ve düzene dikkat ettiniz mi?		
9. Zamanı verimli kullanmaya dikkat ettiniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Değerlendirme sonunda “Hayır” şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Bütün cevaplarınız “Evet” ise bir sonraki “Uygulamalı Test”e geçiniz.

UYGULAMALI TEST-2

Siz de bir fotoğraf seçimi yapınız, seçtiğiniz fotoğrafın analizini yukarıdaki uygulamada olduğu gibi guaj boya ile yapınız ve bu çalışmanızı aşağıdaki ölçüğe göre değerlendiriniz.

Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız beceriler için **Evet**, kazanamadıklarınız için **Hayır** kutucuklarına (X) işareti koyarak kontrol ediniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Malzemeleri temin ettiniz mi?		
2. Ton çubuğunu doğru hazırladınız mı?		
3. Çizim araçlarını doğru kullandınız mı?		
4. Kâğıda yerleştirme (kompozisyon) yaptınız mı?		
5. Renk geçişlerindeki ton değerlerinin doğruluğunu kontrol ettiniz mi?		
6. Guaj boya tekniğini doğru kullandınız mı?		
7. Renk geçişlerindeki ton farklılıklarına dikkat ettiniz mi?		
8. Temizlik ve düzene dikkat ettiniz mi?		
9. Zamanı verimli kullanmaya dikkat ettiniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Değerlendirme sonunda “Hayır” şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Bütün cevaplarınız “Evet” ise bir sonraki öğrenme faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-3

AMAÇ

Bu faaliyette verilecek bilgiler doğrultusunda uygun ortam sağlandığında tekniğe uygun çalışmayı kolaj tekniği ile renklendirebileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Kolaj tekniği ile yapılmış örnekleri inceleyiniz.
- Kolaj tekniğinin hangi alanlarda kullanıldığını inceleyiniz.

3. KOLAJ TEKNİĞİ

Kolaj düz bir yüzey üzerine fotoğraf, gazete kâğıdı, ve benzeri nesnelere yapıştırılmasıyla ve bazen boya ile de karıştırılarak uygulanan bir resimleme tekniğidir.

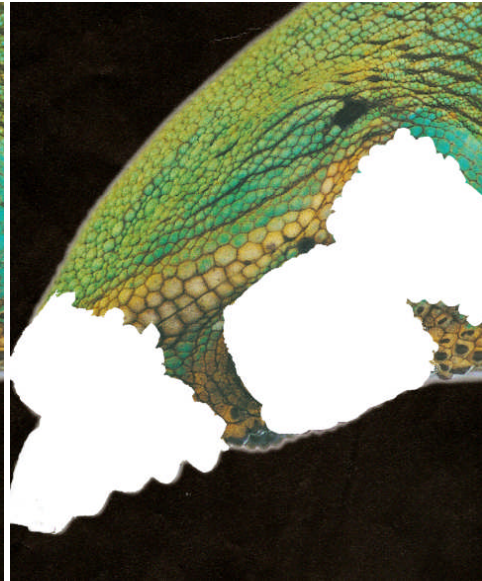
Renk modülü içinde kolaj tekniğini kullanırken aşağıdaki yolu izleyeceğiz; Görselin bir bölümünü gelişi güzel keserek veya yırtarak çıkartacağız.

Aslına uygun olarak farklı tekniklerle ifade edeceğiz. Bugüne kadar öğrendiğiniz nokta-çizgi, karakalem ve guaj boya tekniklerini kullanabileceksiniz.

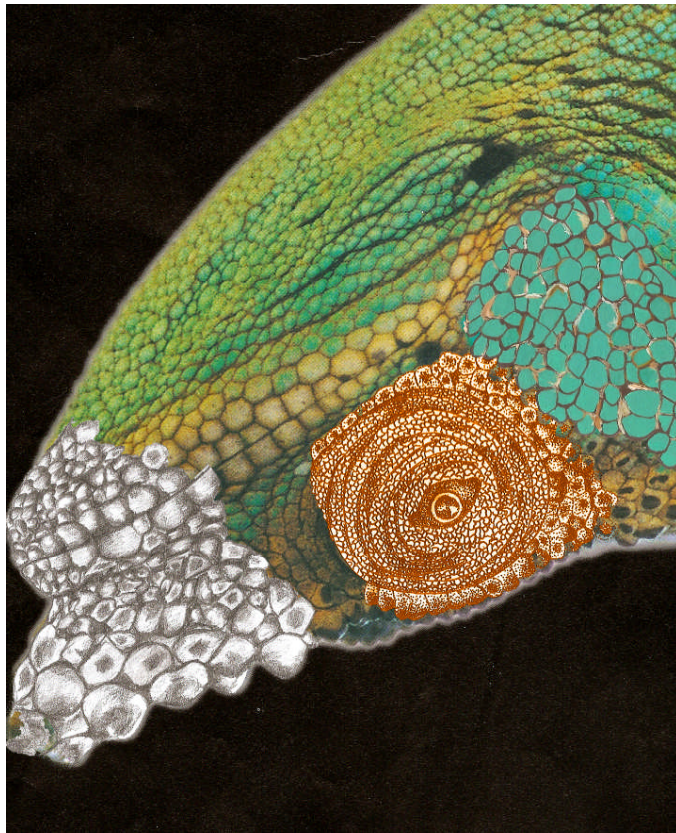
3.1 Örnek Çalışmalar

Fotoğraf 3.1

Fotoğraf 3.2

Fotoğraf 3.3

Fotoğraf 3.4

Fotoğraf 3.5

Fotoğraf 3.6

Fotoğraf 3.7

Fotoğraf 3.8

UYGULAMA FAALİYETİ

Aşağıdaki işlemleri tamamladığınızda görselin bazı bölümlerini farklı tekniklerle ifade edebileceksiniz.

Kullanılacak Araç ve Gereçler

- Resim kâğıdı (25 * 35)
- Kurşun kalem
- Keçeli kalemler
- Silgi
- Cetvel
- Guaj boya
- Su kabı
- Fırça (2 veya 4 numara)
- Palet

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Çizim yapmak için kullanılacak araç ve gereçleri temin ediniz.	➤ Atölye önlüğünüzü giymeyi unutmayınız
➤ Uygun bir fotoğraf seçiniz.	➤ Seçtiğiniz fotoğrafın renkli olmasına dikkat ediniz.
➤ Fotoğrafın fotokopisini alınız.	
➤ Fotoğrafta bazı bölümleri gelişigüzel çıkartınız(keserek/yırtarak).	
➤ Çıkarılan yerleri fotoğrafa sadık kalarak nokta-çizgi, guaj boya, karakalemle ifade ediniz.	➤ Kullandığımız teknik için bilgilerinizi hatırlayınız. ➤ Temiz ve düzenli çalışınız.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Seçtiğiniz bir fotoğrafın bazı bölümlerini çıkartınız ve bu bölümleri farklı tekniklerle fotoğrafa sadık kalarak çalışınız. Bu çalışmanızı aşağıdaki ölççe göre değerlendiriniz.

Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız beceriler için **Evet**, kazanamadıklarınız için **Hayır** kutucuklarına (X) işareti koyarak kontrol ediniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Malzemeleri temin ettiniz mi?		
2. Uygun fotoğraf seçtiniz mi?		
3. Fotoğrafın fotokopisini aldınız mı?		
4. Kâğıda yerleştirme (kompozisyon) yaptınız mı?		
5. Farklı yerlerini keserek çıkarttınız m?		
6. Karakalem tekniğini kullandınız mı?		
7. Guaj boya tekniğini doğru kullandınız mı?		
8. Nokta- çizgi ile ifade ettiniz mi?		
9. Renk geçişlerindeki ton farklılıklarına dikkat ettiniz mi?		
10. Temizlik ve düzene dikkat ettiniz mi?		
11. Zamanı verimli kullanmaya dikkat ettiniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Uygulama faaliyetinde kazandığınız davranışlarda işaretlediğiniz “EVET” ler kazandığınız becerileri ortaya koyuyor. “HAYIR” larınız için ilgili faaliyetleri tekrarlayınız Tamamı “EVET” ise modül değerlendirme faaliyetine geçiniz.

MODÜL DEĞERLENDİRME

Modül ile kazandığınız yeterliği aşağıdaki uygulamayı yaparak değerlendiriniz.

Renkli bir fotoğrafın renk analizini guajboya tekniği ile yapınız ve çalışmanızı aşağıdaki değerlendirme ölçütlerine göre değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Malzemeleri temin ettiniz mi?		
2. Ton çubuğunu doğru hazırladınız mı?		
3. Çizim araçlarını doğru kullandınız mı?		
4. Kâğıda yerleştirme (kompozisyon) yaptınız mı?		
5. Renk geçişlerindeki ton değerlerinin doğruluğunu kontrol ettiniz mi?		
6. Guaj boya tekniğini doğru kullandınız mı?		
7. Renk geçişlerindeki ton farklılıklarına dikkat ettiniz mi?		
8. Temizlik ve düzene dikkat ettiniz mi?		
9. Zamanı verimli kullanmaya dikkat ettiniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Değerlendirme sonunda “Hayır” şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Bütün cevaplarınız “Evet” ise bir sonraki modüle geçmek için öğretmeninize başvurunuz.

CEVAP ANAHTARLARI

ÖĞRENME FAALİYETİ-1'İN CEVAP ANAHTARI

1	B
2	C
3	D
4	C
5	C

ÖĞRENME FAALİYETİ-2'NİN CEVAP ANAHTARI

1	Değerini
2	Ton çubuğu
3	Karşıtlıkları
4	Tamamlayıcı
5	Ana ve ara
6	Yanıtıcı
7	Açık koyu

KAYNAKÇA

- PARRAMON Jose M. **Resimde Renk ve Uygulanışı**, Remzi Kitapevi, İstanbul, 1997
- Yard. Doç. Dr. BALCI BAYTEKİN Yusuf, Dr. Nuran, **SAY Temel Sanat Eğitimi**, YA-PA Yayınları, İstanbul.
- Doç. Dr. ODABAŞI Aslan Hatice, **Grafikte Temel Tasarım**, Cem Ofset, Mayıs İstanbul 1996
- LYNTON,Norbert. **Modern Sanatın Öyküsü**, Remzi Kitapevi,İstanbul, 1991